

Jezuité v Klatovech? Jako internet

Klatovy se za jezuitů chlubily největším neakademickým gymnáziem v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

Radmila Nagovská
Klatovy

V kronikách jsou jim věnované obsáhlé stati, jindy jsou však zaznamenány jen okrajově. Sedmička se v novém seriálu věnuje událostem, které změnilly tvář Klatov. První díl je o jezuitěch.

Psal se rok 1636, když kazatel a misionář Adalbert Chanovský pozval do Klatov jezuitu. V dějinách nejsou pokaždé přijímání kladně. Do města pod Černou věží ale přinesli vzdělanost, za jejich éry dosáhla barokní architektura vrcholu a díky svému zcela zvláštnímu způsobu pohřbívání zemřelých tu dodnes zůstala unikátní památka – katakomby.

Jezuitská kolej, gymnázium a jezuitský seminář. To všechno tu nechali jezuité po příchodu do Klatov postavit jako první. Školství měl tento řád propracovaný do posledních detailů. A jejich dokumentem Ratio studiorum neboli rozvrhem vzdělávacího systému sestaveného v roce 1599 by se mohly inspirovat školy dodnes.

„Mysleli v něm i na některé školské zlovyky. Jako třeba na opisování. Potrestán měl být ten, kdo opisuje, ale i ten, kdo dává opisovat. Nebo když student potřeboval během písemné práce na toaletu, musel práci odevzdat učiteli, ten napsal na zadní stranu čas odchodu a pak zase čas příchodu,“ vysvětluje Václav Chroust. Muž, který je předsedou občanského sdružení Klatovské katakomby, a zároveň má dobu baroka jako svého velkého koníčka.

Jezuitské gymnázium patřilo ve své době k největším neakademickým gymnáziím v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. V letech 1710 až 1735 jej navštěvovalo v průměru tři sta deset studentů.

S klatovskou jezuitskou kolejí je spojena i řada osobností. Působil tu Bohuslav Balbín, špičkový matematik Theodo-

JEZUITÉ. Do Klatov povolal jezuitu v březnu roku 1636 kazatel a misionář Adalbert Chanovský (vpravo). Mezi významné osobnosti, které se zapsaly do historie klatovského jezuitského gymnázia, patřil i literát Bohuslav Balbín (vlevo).

rus Moreus se dokonce stal jejím rektorem. „Někdy se o jezuitěch říká, že byli tvrdými germanizátory. Určitě někteří ano, ale měli ve svých povinnostech naučit se i jazyk země, v našem případě tedy česky a německy, aby mohli kázat,“ připomíná Chroust.

I když bylo za jezuitů gymnaziální vzdělání určeno jen mužům, zdaleka se nejednalo jen o jedince z bohatých vrstev. Díky nejrůznějším nadacím už mohli školu navštěvovat i chlupci z nižších vrstev.

Jezuité dbali na to, aby lidé uměli správně mluvit a záro-

veň u toho i přemýšlet. Proto u nich rozvíjeli recitaci a mluvený projev. Už v době baroka se na schodech kostela na klatovském náměstí hrávala divadelní představení v latině.

„Jezuité byli racionální, praktičtí lidé, a protože chtěli své zemřelé pohřbívat v kryp-

tách pod kostelem, a to i v dobách, kdy řádil mor, záškrta nebo neštovice, vymysleli systém ventilace krypt a pohřbívání, který byl bezpečný. I přesto máme dodnes v Klatovech osmatřicet mumií – ostatků lidí, z nichž někteří zemřeli před více než třemi sty třiceti lety. Nutné je dodat, že žádné z těl nebylo balzamováno, řečnickem egyptským způsobem,“ vysvětluje Chroust.

I když původně pod kostelem na klatovském náměstí uložili jezuité dvě stě těl, dnes je jich zachováno osmatřicet. I tak se ale Klatovy mohou po staletí pyšnit jedinečnou památkou – katakombami.

Historický odkaz zanechal tento řád i v další památce. V centru Klatov je dosud turisty vyhledávaná barokní lékárna.

Jezuité předčili moderní dobu v mnohém, a to se projevilo nejen v Klatovech. Když nechávali stavět kostely, koleje či gymnázia, posílali stavební plány k odsouhlasení do Říma. Teprve pak začali stavět.

Do Říma podávali pravidelná hlášení i z klatovského gymnázia a jezuitské koleje. Zajímali se o dění na západ Evropy a novinky chtěli uplatnit i v Čechách. Stejně tak možnosti civilizačních vlivů přenašeli do Čech, jako například zavedení kanalizace, vodovodů a podobně.

„O jezuitěch se dá v nadsázce říci, že fungovali jako sociální síť. Když dnes hledáme informace o tom, co je nového ve světě, jdeme na internet. Klatované v sedmnáctém a osmnáctém století se šli zeptat jezuitů. Ti díky systému sdílení informací mezi koleji a centrem svého řádu, díky svému veřejnému působení a nepochybně i díky misiím byli schopni na otázky zvědavých klatovských sousedů odpovědět,“ dodává Chroust.